

Warszawa, dnia 20.04.2009 r.

L.dz. P - /09

Pan Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

W dniu 17 kwietnia 2009 r. podczas Regionalnego Kongresu Nauk Sądowych w Częstochowie został przedstawiony projekt nowelizacji dekretu o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym z 1950 roku, który wcześniej był opiniowany przez niektóre stowarzyszenia m.in. przez Stowarzyszenie Rzeczoznawców Ekonomicznych.

Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne, które jest organizacją pożytku publicznego zrzeszającą liczną grupę biegłych sądowych z różnych dziedzin kryminalistyki, nie miało możliwości przedstawienia swojej opinii w tej sprawie.

Pragniemy zwrócić uwagę, że samo podwyższenie wynagrodzenia biegłych o kwotę podatku od towarów i usług jest tylko wycinkiem szerszego problemu związanego z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 czerwca 2008 r. (sygn. akt K 50/05), postanowieniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 czerwca 2008 r. (sygn. akt S 3/08) oraz orzeczeniem poszerzonego składu Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 stycznia 2009 r. (sygn. akt I FPS 3/08). Zarówno orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, jak i Naczelnego Sądu Administracyjnego stworzyło nową, nie do końca odpowiadającą systemowi polskiego prawa procesowego sytuację prawnoustrojową biegłych.

Po pierwsze w trudnej sytuacji znaleźli się ci biegli, którzy nie odprowadzali podatku od towarów i usług na skutek różnych interpretacji, zarówno urzędów skarbowych jak i orzeczeń sądów administracyjnych, a także (a może przede wszystkim) wskutek braku aktów wykonawczych i nowelizacji przepisów o należnościach biegłych, które gwarantowałyby neutralność podatku VAT (co należy do jego istoty i na co wskazał w swoim orzeczeniu Trybunał Konstytucyjny). Może to stać się podstawą do wszczęcia postępowań karno-skarbowych wobec tej bardzo licznej rzeszy biegłych, czego konsekwencją może być podważenie opinii przez nich wydanych, a tym samym wzruszenie zapadłych wyroków sądowych. Spowoduje to bardzo negatywne skutki dla wymiaru sprawiedliwości. Dlatego też proponujemy wprowadzenie przepisów o charakterze abolicyjnym, które w sposób jednoznaczny porządkowałyby istniejący stan rzeczy.

P drugie, według orzeczeń wymienionych organów konstytucyjnych biegły prowadzi działalność gospodarczą i ponosi odpowiedzialność wobec osób trzecich z tytułu wydanej opinii. Stwarza to bardzo niebezpieczną i dyskomfortową sytuację, w której biegli mogą być pozywani o zapłatę wysokich odszkodowań przez stronę niezadowoloną z wydanej opinii. Nie można również pominąć faktu, że zdarzają się pomyłki (w różnym stopniu zawinione przez biegłych) w wydawanych opiniach, które również mogą stanowić podstawę roszczeń odszkodowawczych stron postępowania procesowego. W polskim systemie prawnym, w przeciwieństwie do np. austriackiego, biegły nie jest zaś objęty ubezpieczeniem z tytułu ryzyka związanego z pełnioną funkcją, a zatem aktualnie w świetle przytoczonych orzeczeń ponosi on osobiście i w całości skutki takich działań osób trzecich. Aby zaradzić tym niebezpiecznym, zarówno dla samych biegłych jak i prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości sytuacjom, proponuje się ograniczyć ustawowo zakres materialnej odpowiedzialności biegłego poprzez wprowadzenie zasad analogicznych jak w Kodeksie Pracy (art. 119,120), bądź też przyjęcie innych rozwiązań, np. ograniczających tę odpowiedzialność do wysokości kwoty równej trzem średnim miesięcznym wynagrodzeniom w sferze budżetowej.

Nowelizacja dekretu o należnościach biegłych, która jest aktualnie przedmiotem prac połączonych komisji senackich, tj. Komisji Ustawodawczej z Komisją Budżetu i Finansów Publicznych oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, stwarza możliwość kompleksowego uregulowania problematyki podatku VAT od wynagrodzeń biegłych i rozwiązania wynikających stąd problemów.

W załączeniu przesyłamy projekt nowelizacji wspomnianego wyżej dekretu o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym, przygotowany przez Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne, licząc na to, że zostanie on wzięty pod uwagę w trakcie prac legislacyjnych Senatu.

Dr Mieczysław Goc
Wiceprezes Polskiego
Towarzystwa Kryminalistycznego

Prof. dr hab. Tadeusz Tomaszewski
Przewodniczący Rady Naukowej
Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego

Zał.

Projekt nowelizacji dekretu